

Anul I. — 1893.

Numărul 15

LUMEA LITERARĂ.

Foiă beletristică-scientifică-literară — cu ilustrațiuni.

Apare în 1. și 15. zi a fie-cărei luni.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Redactor

George Simu

M. Gheja.

Editor:

Andrei Todoran

Gherla.

Gherla

Tipografia »Aurora« A. Todoran

1893.

Tipografia „Aurora“ A. Todoran

in Gherla — Szamosujvár

primesce spre efectuare cu prețurile cele mai moderate tot soiul de scrieri.

Afară de acea efectuează grabnic și eștin

tot soiul de lucrări tipografice:

— bilete de vizită, invitări la cununii, petreceri etc. contracte, obligațiuni, plenipotințe, rubricate ș. a.

Tipăriturile făcute după formularile oficiose, cari tot-de-a-una se află gata în cuant mare le dă, mult mai eștin decât ori-care altă tipografia ori neguțătoria.

În neguțătoria de papir țene deposit grandios din tot soiul de papir și unelte de scris și le dă cu prețuri atât de moderate, încât mai eștin nici dela fabrică nu se pot căștiga. Acest deposit e a se recomănda mai ales Jurisdicțiunilor besericesci, scolare și civile, dar' și pentru privați e rentabil aș plini de aici lipsele lor cancelariale.

Tot aici se află și **tece** pentru deprindere în scris, precum și alte utensiliă pentru scolare: **pene, stile, ceruse, negrélă, tăblițe** etc.

Tot de aici se pot procura și următoarele cărți cu prețuri foarte reduse:

Anecdote și Glume 365 adunate, prelucrate și arangiate de Titu V. Gheaja spirit. la inst. corect. Cuprinsul acestui op este foarte petrecător, — așa că cetind și numai 1 pagină din el: caută se ridi ori cât ai fi fost de necăjit și măhnit altmintrea. Prețulu unui esemplar cu porto francat e 40 cr.

Barb Cobzariul. Novelă originală de Emilia Lungu. Prețul 10 cr.

Bunica și Nepotelul. Schiță din sfera educațiunei. După Ernest Legouvé de G. Simu. Prețul 6 cr. v. a.

Branda seu Nunta fatală. Schiță din emigrarea lui Dragoșiu. Novelă istorică națională. Prețul 15 cr.

Codrean craiul codrului, Baladă de Georgiu Simu. Prețul 6 cr.

Cântăreța. Novelă de Dem. Danu. Preț. 15 cr.

Calendarul „Aurorei“ pre an. 1893. Prețul unui es. spedit franco 35 cr., 6 es. 1 fl. 60 cr.

Carmen Sylva. Prelegere publică ținută prin V. Nicora prof. gimnas. — Cu portretul M. S. Regina României. Prețul 10 cr

Chiuituri de cari strigă fețiorii în joc. Adunate de Ion Pop Reteganul. Prețul 40 cr.

Din trecutul Silvaniei. Legendă de Victor Russu. Prețul 60 cr.

Economia pentru scólele popor. de T. Roșiu. Edit. II. Prețul 15 cr.

El trebuie să se însore. Novelă de Maria Schwartz, traducere de N. F. Negruțiu. Preț. 15 cr.

Idealul pierdut. Novelă originală de Paulina C. Z. Rovinaru. Prețul 10 cr.

Influența mândriei. Novelă de Paulina C. Z. Rovinaru Prețul 15 cr.

Miseriile sociale. Novelă de Paulina C. Z. Rovinaru. Prețul 15 cr.

Nopti de iarnă. Novele populare de Georgiu Simu. Prețul 1 fl. spedit franco.

Numerii 76 și 77. Narațiune istorică după Wachsmann, de Ioan Tanco. Prețul 20 cr.

Opera unui om de bine. Novelă originală. Continuarea novelei: „Idealul pierdut“ — de Paulina C. Z. Rovinaru. Prețul 10 cr.

Proba de foc. Comediă într'un act de A. Kotzebue localisată de Irina Sonea Bogdanu. Preț 10 cr. v. a.

Prin mörte la Victoriă. Comediă într'un act de A. Kotzebue localisată de Irina Sonea Bogdanu. Prețul 10 cr.

Poesii de Vasiliu Ranta Buticescu. Un volum de 192 pagine, cuprinde 103 poesii bine alese și arangiate. Prețul redus (dela 1 fl. 20 cr. la) 50 cr.

Povestiri alese și întogmite de Petra Petrescu. Prețul 80 cr.

Starostele seu Datini dela nunțile Românilor. Adunate de Ion Pop Reteganul. Prețul 30 cr.

Spicuire din istoria pedagogiei la noi — la Români. De V. Gr. Borgovanu. Preț. 10 cr.

Trandafiri și viorele. Poesii populare de Ion Pop Reteganul 60 cr,

Tesaurul dela Petrosă seu Cloșca cu puii ei de aur. Studiu archeologic de D. O. Olinescu. Prețul 15 cr.

Ultimul Sichastru. Tradițiune de Georgiu Simu Prețul 6 cr.

Versuri de dor. adunate din poeții români de A. Prețul 25 cr.

Cele mai ieftine cărți de rogățiuni:

Icona sufletului, carte de rogățiuni și cântări besericesci, frumos ilustrată. Prelucrată și edată cu permisiunea Măritului ordinariat diecesan gr. cat. de Gherla prin Vasiliu Păcașiu preot gr. cat. în Hotoan. Edițiunea a III. corăsă și amplificată. Prețul unui esempl. broșurat 40 cr., legat 50 cr., legat în pânză 80 cr., legat mai fin 1 fl., legat în piele 1 fl. 60 cr., în lux 2.50 - 3.80.

Mărgăritariul sufletului. Carte bogată de rogățiuni și cântări besericesci, foarte frumos ilustrată. Prețul unui esemplar broșurat e 40 cr., legat 50 cr., legat în pânză 80 cr., legat mai fin 1 fl., legat în piele 1 fl. 60 cr., în lux 2.50 - 3.80.

Micul mărgăritariu sufletesc. Carte bogată de rogățiuni și cântări besericesci frumos ilustrată, pentru pruncii scolare de ambe secsele. Prețul unui esemplar broșurat e 15 cr., — legat 22 cr., legat în pânză 26 cr,

Cărțioacă de Rogățiuni și Cântări pentru pruncii scolare de ambe secsele. Cu mai multe icones frumose. Prețul unui esemplar broșurat e 10 cr., 50 es. 3 fl.; 100 es. 5 fl.; — legat 12 cr., 50 es. 5 fl.; 100 es. 9 fl.

➡ Cărți scolare de tot soiul precum și altfelii de cărți se află tot-de-a-una în deposit. ➡

Suma

Literară

FÓIĂ BELETRISTICĂ-SCIENTIFICĂ ȘI LITERARĂ — Cu ilustrațiuni.

Apare în I-a și 15 di st. n. a fie-cărei
luni.

Prețul pe an 4 fl., pe $\frac{1}{2}$ an 2 fl., pe $\frac{1}{4}$ an
1 fl. — Pentru România și străinătate:
Pe an 10 franci — lei noi.

Redactor răspundătoriu:
GEORGE SIMU.

Editor:
ANDREIŢ TODORAN.

Prenumeratiunile sunt a se adresa la
Tipografia „Aurora“ în Gherla Sza-
mosujvár, — ér' celea referitoare la re-
dactiune la G. Simu Maros-Geze p. u.
Maros-Ludas.

Epistolele nefrancate nu se primesc.

Detunata.

(Fine.)

La câteva mominte după-ce ne-am refugiat sub
brădet, plóia s'a schimbat în o grindină mē-
runtă și désă, carea numai decât a albit
pământul. Inse tot atât de repede s'a și
oprit, s'a arētat sórele și preste un pătrar
de órá nu mai era nice un firicel de grin-
dină.

După-ce am trecut preste momentul critic al fur-
tunei, stomachul ne-a făcut se ne aducem aminte de
straiță; erau aptópe 12 óre. Ne-am improvisat decī re-
pede mēsa pre nesce stēlpi de basalt rēsturnați la ră-
dăcina brađilor, și ne chiertuiām merindea cu un ape-
tit ce numai la Detunata se póte avea. Vinul avea
efect, spiritele se înveselcau, și la propunerea unuia,
ne resolvirām a ne sui ploscele pre vērful Detunatei,
și a gusta acolo nobilul suc al viței. De altcum ideia
acēsta e adese practisată de turiști.

Ne inhățarām decī ploscele în gături și plecārām
pre muchie în sus cătră creșcet, unde am ajuns no-
rocoși. Ce panaramă încântătoare se deschidea înaintea
privirilor nóstre! Spre apus se vedea rēdicându-se
stânca de calcit »Vulcanul,« ceva-și mai spre miađă-
nópte munt.le »Găina« sub ale cărui culmi odihnesc
osēmintele eroului Vasváry, căzut în 1848 în lupta cu
moțiū lui Jancu la »Fântánele.« Aceste dóuē stānci sunt
mărginașie în diarea de cătră apus, ér' dela acelea în-
cócē se vede o variațiune de mīi de piscuri, coline și
vālī; ținutul întreg samēnă cu valurile undulătoare ale
unei mări agitate de vēnturi. Dela Detunata în jos se

întinde o vale largă deschisă acoperită cu o minunată
pădure de brad. E sublim a privi brađii cei înalți cu
crengile lor încovăiate ca nesce pitici înșirați la pólele
Detunatei. In vale unde terenul ia o formă mai regu-
lată plană, în depărtare cam de trei kilometri dela
Detunata, se întinde comuna besericescă Bucium-șiésa,
un crâng al comunei politice Buciumani. Fórtē bine se
pot vedea școlile gr. cat. unde funcțióneză doi învățā-
tori. Chiar' de sub Detunata isvóresc apele unui pērēu
ce curge spre Bucium-șiésa. In imēdiată apropiere
a Detunatei cam 6—10 pași nu e nice o vegetațiune,
ci numai o grămadă enormă de ruine de stēlpi de ba-
salt, pre carī trāsnetele și vicisitudinele naturei ia frânt
din Detunata. Aceste ruine se estind și mai departe
în o depărtare destul de însemnată, însă la căți-va pași
dela Detunata sunt încrescute cu pădure de brad. Pre
sub brădet se află un strat de mușchi de o colóre
verde fórtē viă. Sunt atât de groși încāt te poți așeza
pre ei ca pre nesce perinī, și sunt de spețiēle cele
mai variate și mai frumoșe. Apa ce isvóresce de sub
Detunata, în multe locuri pre sub aceste ruine înghiață,
prin anii 1888—90, era aici în un anumit loc o des-
chizătură în forma unui gārliciū de celariū, și în acesta
în tot tēmpul masse marī de ghiață. Ađi acēsta des-
chizătură s'a cutropit și nu se mai sēnte decât rēcēla
cea penetrantă ce străbate în sus printre ruine.

Spre rēsărit și miađă-nópte dela Detunata, tabloul
este tot atât de pietoresc. Spre miađă-nópte diarea se
măginesce cu munții Lupșiei și ai Ocolišiurilor. In de-
părtare cam de 2—3 kilometri de Detunata se află
munții numiți »Gemine.« Aceștia au asēmēnare cu doi
pupī gigantici de cămilă, și sunt acoperiți cu pădure
de fag impestriată cu brad. Spre rēsărit se întinde

valea Mogoşului şi diarea cea mai depărtată e mărghinată de »Albele Cetei.«

Spre miază-zi, omul nu poate vedea mai departe de 3 kilometri. Detunata cea până aci descrisă, se numesce »Detunata golă.« Spre miază-zi împiedecă vederea »Detunata flocosă.« Acesta este tot din basalt şi tot de acea-şi structură şi e şi mai înaltă, dar' are formă de pisc şi preste tot e acoperită cu pădure de brad. Poate chiar' din acesta cauză se numesce Detunată flocosă. Turiştii nu o cercetază.

Pre vârful Detunatei, deşi stânca e foarte tare, se află sculptate sute şi mii de nume de bărbaţi şi femei de totă starea, condiţiunea soţială şi naţionalitatea. Aceste sunt doveşile cari vorbesc despre reputăţiunea Detunatei. Pre lângă totă frumseţa panoramei ce se vede de pre Detunata, sufletul omului totuşi e cercat şi de cugete triste, lugubre; pre dinaintea ochilor minţei sale, trec fantómele istoriei, umbrele străbune. Aceste stânci, ce prin tăria lor şi s'ar părea că au se dureze cât eternitatea, prin ruinele lor 'ţi demonstră caducitatea din timpuri. Din miile de văli şi de după piscuri, pare că vezi rădicându-se şi rostogolindu-se unele după altele umbrele dacice, figurile romane şi popolul órdelor barbare. Pare că auzi vuetul luptelor, zîngănitul armelor; 'ţi resună în suflet strigatul robilor, suspinele de durere a iobagilor; miile de ani, decile de seclii cu istoria gloriei şi amărăţiunei lor, 'ţi trec în câteva mominte pre dinaintea ochilor sufletului, pentru-că în un moment se se rostogoléscă toate în neantul veciniceii.

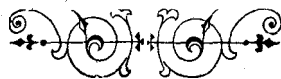
Eram răpiţi, ceriul nu ne mai interesa, ci numai pământul cu frumseţile lui. Nice când lacrima strugurelui nu a fost mai cu plăcere gustată, de cât de noi acum în vârful Deturatei. Dar' ceriul, tot ceriú, curând ne făcu se ne tređim, şi se ne aducem aminte, că ne-am suit prea aproape de el. Până ne-am primblat noi ochi şi sufletele prin vălile şi colinele munţilor, şi beam câte un poc al de vin, când în sănătatea cutăruia, când întrú amintirea cutărei suvenirí, norii s'au grămădit din nou, şi cea mai vehementă furtună ne-a suprins atât de repede, încât, descinderea fără periclu de a fi aruncaţi de vânt în abis, ne-a fost imposibilă. Ei! de silă te împaci şi cu cea mai critică poziţiă! Ne-am retras ceva-şi mai jos la trupina brađilor de cătră răsărit ai Detunatei. Plóia a început a se vèrsa ca un to-

rente, fulgerele erau fără sfèrşit şi uraganul tunetelor urla în adevèratul înţeles al cuvèntului. Îndată am simţit, că brăduleţii de aici, nu sunt cei dela póle, fiind-că plóia străbătea printre ei şi ne uda până la piele. N'aveam în cătrău, ne făceam curagiú forţat cu ajutoriul vinului ce-l mai aveam în plosce; dar' cu toate acestea, când câte un fulger mai deosèbit lumina aerul, şi-l urma tunetul asurzitor chiar' şi căp tanul trântea nesce cruci late, de-ţi era mai mare dragul se-l veđi cât e de evlavios. Aşa apropiăţi de raiú nu mai fusesem nice odată. — Dar' numai vecinicia e fără sfèrşit; sfèrşitu-s'au şi acesta furtună, şi noi de decí de orí mai mulţumiţi în sufletele noastre de acesta aventură, decât cum am fi fost de un timp frumos, ne-am scoborit de pre Detunata, ne-am adunat catrafusele şi caii şi ne hotărîrăm a ne re'ntórce la Abrud prin Bucium-şiesă.

Am ajuns cu ziua până în Bucium-Isbita, am privit podul de unde marele Andreiú făcând serviciul de haiduc, a răpit pre misterioasa Catarina Varga. Cine a fost acea femeia? — Se admitem cu veteranul nostru istoric contemporan, că ea a fost o charlatană, carea a înşelat de pre popor baní. Dar' totu-şi stă adevèrul: că guvernul şi administraţia din anii 1846—47, se temea de ea, nu pentru că ar' stórce poporul, ci pentru că deşcepta în popor ideile de libertate pentru cari s'a sacrificat Horia. Aceste au fost motivele pentru cari Şiaguna s'a făcut poliţist şi pentru cari merite a fost premiat cu mitra de archeereu. Dela Horea până la Catarina Varga, entusiasmul spre libertate, nime nu la potenţiat aşa ca ea: şi decă ea nu ar' fi fost răpită de Şiaguna, foarte probabil că în anii 1848—49 Românií din munţii apuseni, s'ar fi putut lăuda cu o amazonă destinsă

Valea Buciumanilor e foarte monotónă; privirea e restrénsă între munţii vicinali; pre lângă acesta s'au fost scoborit şi umbrele nopţei. O suveniré lugubră ni sa mai deşteptat numai eşind în Bucium-Cerbu. Dela răspánthia acestor căli, s'a început desastrul armatelor lui Hatvani şi Kemény Farkas în 1849. Vălile Bucium-Cerbului şi a Bucium-satului, erau lumitate de slabele raze ale lunei, cari aspectul terenului unde s'au petrecut dramele din 1849, 'l făceau şi mai fantastic. Meditând şi vorbind despre particularităţile acelor drame, în paşul grăbit al căilor, curènd am ajuns în Abrud.

Dacus.

Ruga dorilor.

Cu focul blând ce arde în inima-mi ferbinte
Mă 'nchin Ție O, Dómné, Prea bunule părinte; —
Şi chinul şi dorerea ce nóptea le astupă,
Mă rog, le fă se péră pe-a dorilor aripă. —

Intinde Ți Sfânta dreaptă, şi fă ca 'ntr'o minută
Se-mi sbóre suferinţa, ca ȝerna 'n vènt perdută!
Şi fă o Dómné sânté ca 'n ziua ce m'asteaptă
Se-mi capăt pentru chinuri a cerului răspłată. —

De griji şi de necasuri nici somnul nu mă prinde
Şi ochii mei se înneacă de lacrimé arđinde —
Vai dorile s'arată cu grigile de asară. —
O Dómné prea 'ndurate; Tu poţi, decí fă se piară!...

Şi focul blând ce arde în inima-mi ferbinte,
Aduce Ți-va în cóte omagele sfínte:
Er' lumea pentru mine va fi altarul Țeu;
Decí apără-mé Dómné, de tot ce este réu!!

Petria dela Cluj.

Ben Hur.

Roman de pre tîmpul lui Christos.

Scriș de generalul american Lewis Wallace.

Tradus de Ioan Sonea.

(Urmare.)

Tribunul ședea pe scaunul său și se cugeta la tot ce se potea numai închipui, numai la nefericirea sclavilor, cari ședea pe băncile de lopătari nu. Mișcările uniforme l' făcuseră se i-se urască și el începuse a-și îndrepta atențiunea asupra singuraticilor lopătari; pre acestia nu-i numiau după numele lor; numerii puși pe scaunele lor arătau numele proprietariului. Privirea așezată a tribunului alunecă de pe bancă pe bancă, până se opri la numărul 60. Proprietariul acestui scaun asemenea celorlalți soți ai săi era gol cu excepțiunea că pre la șele (mijloc) era încins cu un ștergariu. Era tînăr și după aparință potea fi mai mic de douăzeci ani. Acesta împrejurare nu stîrni nici o compătimire la tribunul; însă creșterea lui nobilă, deplinătatea muschilor săi mari, și preste tot întregă figura sa — erau atari însușiri, cari îi câștigă complacerea lui. Ținea mult la aceea, că el în asta privință era pricepător; căci în palaestre adevărat în școlile de scrimă (luptă) ale Romei el își făcuse obiect de studiu aceste avantagii corporale.

»Pre deși,« zise el în sine, acest om 'mi place! El promite ceva; trebuie se știu mai mult despre el.

Lopătariul în acest moment își întorse spre el fața, care până aci era îndreptată în altă parte.

»Judeu,« zise Arrius, »și abia a eșit din etatea copilăriei.«

Sub privirea lui iudeul se înroși până la urechi. El se întărîia puțin cu lopata; atunci inspectorul lovi cu bătul în măsă. El se reculese, își întorse fața și cu poteri renoite se apucă de lucru. Mai târziu privind erăși spre tribun, se uimi de zîmbetul binevoitor cu care îl salută.

Între aceste galera ajunse în strimțoria de mare dela Messina, trecu pre dinaintea orașului și apoi pluti mai departe în direcțiune ostică lăsând în dărîptul său norii de fum ai Aetnei. De câte ori se răntorcea Arrius la locul său de observațiune, ochii săi tot-de-a-una căutau pre lopătariu, când zărise în sine ast-fel: »Acesta nu e așa ca și ceilalți: Judeul nu e barbar. Trebuie se scriresc despre el.«

A patra zi vedem pre Astraea — acesta era numele galerei — în marea jonică. Ceriul era senin și vîntul favorabil. Arrius țene de posibl să se întâlnească cu flota, mai înainte de ce ar' sosi acesta la insula Cythara, unde trebuia se-o aștepte și de aceea cel mai mult tîmp îl petrecea pre coperiș. Pre lângă aceea însă el își îndrepta atențiunea la tot, ce se referea la naia sa, și preste tot era foarte îndestulit.

Dacă ședea pe scaunul său în cajúta (căsuliă) cugetele sale se îndreptau tot spre vîslarul de su numărul 60.

»Cunosc pre omul acela, care tocmai acum s'a sculat de pe bancă?« întrebă el în fine de inspectorul, pre când se întîmplă schimbarea.

»Numărul 60?«

»Da.«

Inspectorul își îndreptă privirea spre vîslar.

»Precum știți, naia numai cu o lună înainte de acesta a eșit gata din mîna lemnariului. Personalul de pre ea înaintea mea e întocmai așa de nou ca și naia înșasi.«

»Respectivul e iudeu!« observă Arrius îngîndurat.

»Nobilul Quintus are ochi așeri!«

»E foarte tînăr!« continuă Arrius.

»Dară e cel mai bun vîslar al nostru,« replică inspectorul.

»Adese-ori am vădut lopata mai rumpîndu-se în două sub puterea brațelor sale.«

Cum e dispus sufletesce? Ce temperament are?«

»E ascultătoriu; mai mult nu știu. Odată s'a întors cătră mine cu o rogare.«

»Cu ce feliu de rogare?«

»A cerut, ca la schimbare se-l ocup și de-a drépta și de-a stînga.«

»Produs'a ceva motiv?«

»S'a făcut acea observațiune, că ómenii cari lucră tot pre o parte cresc strîmbi. Mai adausă și aceea, că odată cu ocasiunea unui vîfor s'au unei bătălii pôte întreveni necesitatea, că v. trebui se-și schimbe locul, și în acest cas nu i-ar' potea lua folosul.«

»Între adevăr? Acesta idee este nouă. Dară ce ai observat la dînsul?«

»E mai curat decăt soții săi.«

»Între acesta e Roman,« zise Arrius îndestulit. Nu știți nemica din istoria lui?«

»Nice un cuvînt!«

Tribunul se cugetă cîtva tîmp. Apoi întorcându-se spre scaunul lui zise:

»Decă pre tîmpul schimbării lui aș fi pre coperiș, trîmitel la mine. Se vină numai singur.«

Cam două ore mai târziu, Arrius stătea sub steagul naiei.

El se afla în dispușețiunea unui om, care privesce spre óre-care eveniment însemnat și nu pôte face alta, decăt se aștepte — dispușețiune, în care după învățătura filosofiei, temperamentul bine disciplinat își păstrează liniscea deplină. El ședea la locul de guvernator. În umbra veleii (vîntrelei) dormiau câți-va din personalul naiei; sus pre ruda veleii ședea o sentinelă.

Rădicîndu-și ochii de pre solarium — arătătoriu sôrelui, care servia pentru indicarea direcțiunei — Arrius vedu pre lopătariu apropiîndu-se de el.

»Inspectorul mi-a zis că tu ești nobilul Arrius și mi-a dat de se're, că voința ta este se te caut aice. Aci sum «

Arrius aruncă o privire plină de uimire pe figura alasă și muscolosă ce stătea dinaintea lui și se cugetă la arenă. Aparința tînărului mai avu și alt efect; sonoritatea vócei sale adevăra, cumcă el s'a trăit vieța de mai înainte sub iniuriunțe nobilitătórie. Căutătura lui era mai mult curiosă decăt dăcósă. Sub privirea esaminătóriă a tribunului, el nu pierdu nemic din grațiile sale, el nu arăta nice cea mai micuță urmă de aplecare spre căință. Pre dînsul nu se potea vedea nice dăcoșă, nici amenințare, numai supărare profundă. În

răcunoscerea tacită a însușirilor acestora recomandabile Romanul nu vorbi cu el așa, ca și domnul cu sclavul său, ci ca unul mai bătrân cu altul mai tânăr de același rang.

»Dela inspectorul am auzit, că tu ești cel mai bun vâslariu.«

»Inspectorul e foarte grațios.«

»De mult servești?«

»Ca de trei ani.«

»La vâslă?«

»Nice o singură dată nu am părăsit-o «

»Acesta e lucru greu. Puțini oameni pot se-o duca mai mult de un an, fără de a peri, — și tu ești încă numai copil.«

»Nobilul Arrius uită, că voința oțeliesc răbdarea, așa că cu ajutorul aceleia adese-ori cei debili suportă cu răbdare ceea ce pre cei tari i oboră.«

»După vorba ta tu ești iudeu.«

»Străbunii mei cu mult înainte de cei dintâi Romani, au fost hebrei.«

»Fală națiunii tale și în tine pre un reprezentant,« duse Arrius, pentru-că observă, că lopătariul la cuvintele din urmă se înroși.

»Fală nice când nu se arătă mai mult, de cât atuncia când e ferecată în lanțuri «

»Ce îndreptățire ai tu la fală?«

»Sum iudeu!«

Arrius zîmbi.

»Eu nu am fost nici când în Ierusalim,« duse el apoi; »însă am auzit despre fruntașii Ierusalimului. Pre unul dintre principii lui Iam și cunoscut; și cu adevărat acesta era demn, ca se fie rege. De ce rang te țeni tu?«

»Sum silit a-ți răspunde de pre banca de lopătariu. Eu sum sclav! Însă tatăl meu a fost unul din principii Ierusalimului; ca neguțătorii a cutrierat mărele. Mare e August I'a cunoscut și la stimat.«

»Numele lui?«

»Ithamar, din tribul lui Hur.«

Cu mirare își ridică tribunul mâna.

»Tu — fiul lui Hur!«

El tăcu îngândurat. După ore-care pauză continuă:

»Ce te-a adus aice?«

Juda își plecă capul; pieptul său se sbuciuma. După ce își înăduși pornirea, privi drept între ochii tribunului și duse:

»M'au acusat, că am voit se omor pre procurătorul Vallerius Gratus.«

»Tu?« strigă Arrius, în uimirea sa făcând un pas îndrept. »Tu ești acel asasin? Intrăgă Roma a fost alarmată de această istorie. Eu am auzit-o pre naiă la Bodirum.«

Tăcuți se priviră unul pre altul reciproc.

»Eu am crezut, că familia Hur e ștersă de pre fața pământului,« luă Arrius erăși cuvântul.

Pre tânăr îl năpădi revărsarea amintirilor fragede. Fală lui scădu; pre obrajii lui străluceau lacrimi.

»Mama mea! Mama mea! Și dulcea mea soră Tirza! Unde sunt ele? Oh tribunule, nobile tribune, decă știi ceva despre ele — aci el își încheștă mâinile în mod rogătoriu — oh spunemi mie! Spune-mi, mai trăesc ele, și decă trăesc, unde-s, între ce împrejurări trăesc? Oh rogu-te spunemi tot ce știi despre ele!« El pași așa de aproape de Arrius, încât mâinile sale se atinseră de manteua aceluia. »Trei ani,« continuă el, »au trecut dela cea dată înfricoșată — trei ani, oh tribunule! și

fie-care oră din acest timp a fost pentru mine nefericire nesfârșită, o vultore fără fund, în care mie singur lucrul mi-a adus ore-care ușurare, și în tot timpul acesta eu cu nimene nu am schimbat nici baremi un cuvânt. Oh, baremi de s'ar' ascunde uitarea în uitare! Oh baremi de aș poté ascunde dinainte-mi cea scenă: ultima privire a mamei la mine, ducerea sororei mele! Eu am simțit suflarea pestilenței și cufundarea naiei în luptă; am auzit șuierarea orcanului — și am râs până când alții se rogau; căci morțea mi se părea mântuitoare. Cu fie-care tragere cu lopata mă nisuiam se uit cea scenă. Spune-mi că au morit; pentru-că până când eu sum pierdut pentru ele, ele nu pot fi fericite Eu le-am auzit strigându-mă pre nume și le-am vădut amblând pe mare. Oh nemica în lume nu-i așa de fidel, ca și iubirea de mamă! Și respirarea Tirzai — era miros de flori! Ea era crângă cea mai tină a pal-mului — așa de vială, așa de gingașă, așa de plăcută, așa de frumoasă! Mersul ei și glasul ei era musică. Și mâna mea a doboritu-o pre ea la pământ! Eu — «

»Îți recunosc crima?« întrebă Arrius cu rigore.

Așa de repede fu schimbarea, ce se arătă la Ben Hur la această întrebare, încât ea apărui uimită. Voca sa deveni mai tare, pumnii săi se strinseră, fiecare muscul i tremură, ochii săi fulgerau.

»Tu ai auzit despre Domneșul părinților mei, despre atotpoternicul Jehova,« pre atotpotința și iubirea sa de dreptate, pre iubirea, ce a arătat-o el dela început cătră Izrael, mă jur: Eu sum nevinovat!«

Tribunul se părea mișcat.

»Oh nobilule Roman,« continuă Ben Hur, »dămi un pic de credință! Trămite-mi un raz de lumină în întunerecul meu, ce pre totă ziua crește!«

Arrius se întorse și se preâmbli încôce și încolo pre coperiș.

»Nu s'a făcut nice o investigare?« întrebă el oprindu-se deodată.

»Nu!«

Romanul plin de mirare își ridică privirea.

»Nice o investigare? Nice un martor? Cine a adus judecată asupra ta?«

Aducă-și aminte cetitoriul, cumcă Romanii tocmai în timpul decădinței lor observau cu cea mai mare stimă formalitățile legali.

»M'au legat și m'au dus într-una din închisorile turnului. Nu am vădut pre nime. Nime nu a vorbit cu mine. În altă dată ostașii mă aduseră în portul de mare; de atunci eu sum sclav pre galere.«

»Ce dovești ai fi potut tu produce pentru inocenția ta?«

»Am fost copil, foarte tânăr pentru a poté fi asasin. Însă decă într-adevăr eu aș fi voit se-l omor, atunci acolo nice nu i-ar' fi fost locul nice timpul. El călăria în mijlocul unei legiuni întregi, era dată luminată; eu nu mă poteam refugia după comiterea faptei. Eu mă țineam de o clasă (sectă) amicală Romanilor; părințele meu s'a distins în serviciul împăratului; noi poteam pierde mare avere. Era sigură ruina totală a mea, a mamei și a sororei mele. Nice o cauză nu aveam la ură — din contră, decă ar' fi fost ocaziunea oră cât de seducătoare, toate considerațiunile: avere, viață, familie, conștiință, lege — plăcerea de viață a adevăratului izraelit — trebuia se-mi rețină mâna. Nu mi-am pierdut mintea; eu mai vârtos aș fi trebuit se-mi aleg morțea decât rușinea, și încă și astăzi aș alege-o pre cea.«

»Cine a fost cu tine, când s'a întâmplat aruncătura?»

»Ședeam pre coperișul casei noastre. Cu mine cra Tirza, sufletul bunătăței. Amândoi ne plecarăm preste parapet ca se vedem trecerea legiunei. S'a întâmplat în ziua sosirii procurătorului. Sub mâna mea s'a mișcat o teglă și a cădut pre Gratus. Am creșut, că l'am omorât; oh ce grăză mē cuprinse!»

»Unde a fost mamă-ta?»

»In chilia sa din jos.»

»Ce s'a întâmplat cu ea?»

Pumnii lui Ben Hur se strinseră. El suflă una profund.

»Nu știu; am vădut, cum o târaiau; mai mult nu știu.

Totă ființa veșuită o scoseră din casă, încă și animalele cele fără de pricepere, și sigilară înțrările și eșirile. Cugetul lor a fost, se nu ne mai răntorcem nice odată. Oh barēmī de aș sci unde se află ele! Ele la tot casul au fost nevinovate! Numai un cuvânt! Eu iert — dar' scusă-mē nobile tribun, decă eu ca sclav vorbesc de iertare; pe înțrēgă vi-ēta sum legat de lo-patā!»

Arrius a ascultat cu atențiune. El a luat întru ajutor tōte espe-riințele adunate din atingerea cu sclavi și a ajuns la acea deducțiune, că decă sēm-țēmintele arătate cu acēsta ocașiune au fost fătăriă, atunci ele au fost o perfectă fătăriă; decă au fost adevēr, nu mai rămānē nice o îndoielă cu privire la nevinovăția tinerului. Inșē decă a fost nevinovat, ce fără cru-țare și cât de orbesce l'a isbit poterea! S'a sacrificat o familiă înțrēgă, ca sē se resbune o nenorocire neintenționată! Acest cuget îl sgudui. Personalul năiei pre el îl numia »bunul tribun;« mai multe giurstări din istorisirea tinerului apela la acēsta bunătate. Pōte cunoscea pre procurător și avea causă a nu-l iubi; pōte cunoscea pre bătrānul Hur. Acēsta întrebare o atinse Judah în cursul vorbirii sale, dară nu primi nice o de-lușire. Tribunul se părea a hesita; el era îmbrăcat cu potere deplină încercuit larg; pre naiă era singur dispunător;

împresiunea primită îl dispuse cu hotărire spre blān-dețā. Inșē, el cugeta în sine, afacerea nu e urgentă, sēu adecă pentru dēnsul era urgentă ajungerea în Cythara; el nu pōtea se concedeze pre cel mai bun vēslaš al sēu; voia se aștepte; dōrā va afla mai multe. La tot casul voia se sciā, ore întru adevēr principele Ben Hur e tinerul acesta și vru se-i cunōscā dispoșițiunea sufletescă. Sclavii de comun erau mincinoși.

»Ei bine!» dīse el. »Mergī îndērept la locul tēu!»

Ben Hur se plecā și apoi încă odată privi în fața domnului sēu, inșē acolo nu vēdū nemica, ce l'ar' fi în-dreptățit la speranță. Incet se întōrse, ca sē se de părteze și în fine se mai întōrse o-dată și dīse:

»Dēcā ț'aș mai veni odată în mīnte, tribun, reamintesc-ți, că ț'am cerut veste numai des-pre ai mei despre ma-ma și sora-mea!»

El se depărtă. Ochiī lui Arrius cu uimire se uitau la dēnsul.

»Ce decor al are-nei!» cugetă el în sine; ce alergător! Ce brațe pentru mănuierea arme-lor, sēu pentru emu-lare! — »Stăi!» strigă el cu glas mare.

Ben Hur se opri.

»Ce ai face, decă ai fi liber?»

»Nobilul Arrius își bate joc de mine!» dīse Judah tremurând în iritarea sa.

»Pre deī, eu nu!»

Așa î-ți răspund cu plăcere înainte de tōte m'aș dedica împlinirii dētorințelor mele. Nu mi-aș afla odihnă, înde-stulire până atunci, până când nu aș aședa éră-și în casa lor pre mama și pre sora mea; acēsta ar' fi prima mea problemă. Fie-care dī, fie-care óră o-aș dedica

fericirii lor. Le-aș servi, precum încă n'a servit nici odată un sclav, ele au pierdut mult, inșē pre Domneđeul părinților mei, eu le-aș cuceri mai mult!»

Acest răspuns i veni Romanului pe neașteptate. El hesită pre un moment, apoi dīse:

»Ce ai face, decă ai tēi ar' fi morți, sēu decă nu le-ai potē da de urmă?»

Paliditate mortală se aședa pre fața lui Ben Hur. El privi afară la mare. Apoi după ce se stăpāni, se întōrse cătră tribun și-i dīse:

Frumseța răsăritului.

»Ce chiemare mi-aș alege?»

»Da!»

»Ți spun adevărul tribunule. Tocmai în noptea precedentă acelei zile nenorocose și înfricoșate, despre care am vorbit adine-ori, am căpătat concesiune, se mă fac ostaș.

Acest cuget îl am și acuma; și fiind-că resbelul are în întrégă lumea o unică școlă, eu m'aș perfecționa într'acea.»

»In arenă?»

»Ba nu; ci în castrele Romane.»

»Insă mai înainte trēbue se înveți purtarea armei.»

Cu supusul nici când domnul se nu se dimită în desfășurarea motivelor. Abia ce exprimase Arrius cuvintele din urmă, el își vedu greșela și de-odată se făcu strict în cuvânt și în ținută.

»Acum mergi,« dīse el și nu te rădēma de loc pre acea ce am vorbit între noi. Pōte că numai mă joc cu tine. Sēu — îngândurat se uită în lături — sēu decă cu respect la viitor te vei cugeta la acea cu spe-

ranță, atunci trēbue se-ți alegi între gloria de gladiator și între servițiul de ostaș. Spre cea dintâi te va ajuta împēratul, pre cariera din urmă nu vei întimpina nici sprigin, nici recunoscință: tu nu ești Roman. Mergi!»

Ben Hur numai decăt se află érá-și la scaunul de vēslar. Pentru ânima ușorā și dētorința cea mai grea încă e ușorā, ast-fel i se făcu și lui Judah vēsla; căci ca și o stea i resări în ânima lui speranța. Reamintirea cuvintelor tribinului: »Pōte numai mă joc cu tine!» el și-o alunga din memoriā, de câte ori numai i-și aducea aminte de ea. Că omul acesta puternic l'a chīemat la sine și s'a îteresat de istoricul vieții sale, acēsta i-a fost lui de acuma începând nutremēt sufletului sēu însetat. El vedea dinaintea sa speranța cu prospectele sale curat și limpede; și se rogă:

»Oh Domneđeule, eu sum adevērat fiu alui Izrael, al poporului aceluia, pre care tu l'ai iubit atât de tare. Te rog ajutā-mi!»

(Va urma.)

Inceputul constituțional al Revoluțiunei franceze din 1789.

(Urmare.)

La salarisarea unei sumedenii atât de mare de oficiali, trēbuiau banī, și chiar' aceștia lipseau din cassa statului. Atunci episcopul de Autun Talleyrand-Perigord — carele în întrégă vieța lui s'a sciut alētura tot-de-una la partida cea mai tare — a propus: sē se secularizeze averea Bisericeii. In deșert au fost tōte preteștele, adunarea națională a primit propunerea cu însuflețire, a hotărit, că despre dotățiunea clerului și de beserică de aci înainte se va îngriji statul. Acēsta așa a a și fost un ore-care tēmp; dar' după ce s'au păpat averile besericesci au dīs: »cui i trēbue preot și beserică, susțină-șile.« In 17 Decembre a hotărit că din dominiile besericesci, vinde în valōre de 400.000.000 livre, și emite și tot atâtea asignate. De odată cu averea besericeii, au dispărut și ordurile monachale și mănăstirile. Votul l'au sters, și au oprit orī și ce convețiuire în corporățiune. Urmarea a fost: că asocierile literare au dispărut, academiile și asocierile de binefacere s'au sistat orī ce activitate. Călugărițele au fost dimise în lume cu un rēnd de vestminte și cu o pensiune miserabilă, carea în curând li s'a detras. Mănăstirile, sēu le-au ruinat, sēu le-au prefăcut în căsarme.

In fine după atâtea desastre curtea s'a plecat înaintea urgisitului Mirabeau cercându-șil de apērător. Scopul acestuia a fost, a ajunge ministru și a readuce starea normală în Francla. Scopul insă nu și l'a ajuns fiind împedecat de Necker, Lafayette și ceialalți dușmanī ai

lui, carī 'și vedeau periclitată puterea lor în el. Pentru ca sē se pōtă cu totului dedica apērării regelui, scutit de grijile vieței, regele i'a solvit dētoriele și-i dădea un însēmnat relut de subsistință, fiind-că el, deși avea un venit de 50,000 livre, totuși de multe-orī ajungea în posițiā de era lipsit și de cele mai trēbuincioșe lucruri cotidiene.

In tēmpul acesta a fost acusat marchișul Favras, că a țesut o conjurățiune, vōind a uide cu 30,000 de ômenī pre Necker, Lafayette și Bailly, și pre regele al duce din Paris. Cu tōte că acusa nu a potut fi doveditā, el totuși a fost osindit și executat prin ștreang în 19 Februar 1790. Inainte de a fi executat, înaintea besericeii Notre-Dame, în chiemeșă, desculț, cu capul descoperit și cu o lumină aprinsă în mână, a trēbuit se-și cēră iertare pentru condamnabila lui faptă. El a făcut-o acēsta, rēflectând mai ântâi că e nevinovat și o face numai din respect cătră judecătōri.

Preste iernă turburările de stradă, s'au rētras în cluburi. După mutarea adunării naționale în Paris, clubul breton, a ocupat claustrul Jacobinilor — călugăriilor dominicanī — din strada St. Honore. Dela acest claustru s'a luat apoi clubul numele, ce a devenit atât de rēnumit ș funest în istoria Franciei. Căpeteniile acestui club, la început au fost frații Carol și Alesandru Lameth, Duport, Barnare și alții, chiar' și Mirabeau aparținea acestui club. Pre încetul au început a primi

și membri cari nu aparțineau parlamentului, și așa se adauseră Danton, Brissot și alții. La început 'și țeneau ședințele în refectoriul mănăstirei; curând însă lângă acesta au trebuit se adaugă sala bibliotecii; și ne mai încăpând nice așa, s'au strămutat ședințele în beserică. Aci se perorau toate vorbirile ce nu se puteau țenea în parlament. Față cu acest club Lafayette, Bailly, Siéyes, Talleyrand, Chapelier și alții, au înființat un alt club, numitul: »Asocierea patriotă din 1789.« Mirabeau încă a trecut la acesta; dar' neavând clubul nice o trecere fiind-că consta din bărbați mai destinși, a trebuit să se desființeze, și membrii lui s'au răntors érași la Jacobini. Pre lângă aceste cluburi, au mai fost multe de altele, cari séu au picat de sine, séu au fost împrăsciate cu forția de Jacobini, séu au urmărit tot acelaș scop cu iacobini și erau identice cu aceea. Cel mai neînfrinat era clubul Cordeliers-ilor din mănăstirea franciscanilor, con-lus de Danton, Desmoulins, Camille și Marat.

În decursul iernei și a verei în adunarea națională a domnit mare amărăciune. Pre Mirabeau au început al suspiționa; dar' el prin auctoritatea, popularitatea și geniul lui, a bătut pre toți contrarii săi Jacobini. Dintre toți cel mai pertinace în suspițonare a fost avocatul din Arras Robespierre. Nime însă nu la luat în seamă fiindcă era numai o personalitate mediocră. Mirabeau a dis însă despre el: »Din omul acesta încă va fi ceva, pentru că are încredere în sine.« Înaintea lui Robespierre, chiar' și Jacobinii, cari se desbinaseră de Lafayette é' pre Mirabeau l'au fost acusat, erau nesce moderați. Dar' cu toate aceste nu împărtașa cinismul lui Danton, Marat, Camil, Desmoulins și a altora, ci se îmbrăca elegant, se frisa cu atențiune, și vorbirile i erau predicatorie și cumpenitoare, prin ce a înflințat nespus de mult asupra poporului.

Preste vară și iernă a causat mare agitațiune așa disa: constituțiune civilă a clerului. Prin acesta numărul dieceselor se reducea dela 117 la 84; capitulele au fost șterse. Pre episcopi și preoți i alegeau tot acei alegători, cari alegeau și oficialii din departamente. Regele s'a pierdut ori ce drept de denumire, întărirea alegerei de episcop se țenea de metropolitul; episcopul decât voesce pôte încunoscianța despre alegerea sa pre papa. — Dotățiunea episcopilor era de 12—20,000 franci é' a parochilor 1200 franci. Tot-odată adunarea națională a demandat ca fiesce care persónă besericescă se pună jurământul civil în restêmp de opt zile. În vèrtutea acestuia episcopul se îndetoria se supravegheze asupra credințioșilor din diecesă, é' parochul asupra celor din parochia ca aceștia se fie fideli națiunei, legilor și regelui; și că din totă puterea lor vor observa legile aduse de adunarea națională și sancționate de regele; cu deosebire legile aduse cu privire la constituțiunea civilă a clerului. Cine nu depune jurământul în restêmp de 8 zile, 'și pierde oficiul.

Acăsta lege ca proiect, a fost cauza unei desbateri foarte animate până ce preoțimea și partisanii lor părăsind sala în mod demonstrativ, a fost votată. Din preoțime foarte puținii au depus jurământul; imensa majoritate mai bucurosi s'a lipsit de subsistință de cât se-și renege beserica. Dintre preoțimea adunării naționale au depus jurământul episcopi Talleyrand, Gobel și încă doi cu totul patru, é' preoți 65. Cu toate că plebea de afară striga, că pre cei ce nu vor pune jurământul i va spânzura de lampe, totuși nu l'au depus 59 episcopi și 200 preoți. Ca nu cumva regele se de-

nege sancționarea, s'a adunat o mulțime enormă înaintea Tuilerielor pretindînd sancționarea numai decât, cea ce regele a și făcut în 26 Decembre.

La trei zile după susternerea proiectului despre constituțiunea civilă a clerului, baronul prisiac Cloots, jidan îmbogățit din Olandia, carele se numea pre sine Anacharsis »inimicul personal alui Domneșeu,« a condus înaintea adunării naționale un strengariu îmbrăcat în o împeștriare din vestmintele tuturor națiunilor, ca reprezentante a omenimei întregi. Lucrul a fost întogmit așa, ca se pară, că acesta comedie a produs o plăcere generală. Atunci un anumit Lambel a propus, că ori ce titlatură de nascere și nobilime să se ștergă. Propunerea a fost primită. Têmpul însă a dovedit, că adunarea națională a potut chiar șterge beserica de pre teritoriul Franciei, cea ce a și făcut-o legislativa de mai târziu, dar' se modifice principiile besericii nu; asemenea: că poporul frances este cu mult mai fâlos și mai superb decât se pôte trăi fără titlaturi, distincțiuni și alte decorațiuni esterne. — Talleirand sfinția pre toți episcopi ce depuneau jurământul pre constituțiune, pentru care lucru papa la escomunicat, dar' el nu s'a bătut capul cu escomunicarea nefăcându-și nemic din ea.

Presă murdărea tot ce era besericesc. Încă cu finea anului 1789 a eșit de sub tipar un »Catechisme du genre humain,« în care religiunea se numea înșelățiune, é' căsătoria intrudere în libertatea omului. Camil Desmoulins în diariul séu scotea ilustrațiuni, ce reprezentau preoți și călugărițe în pozițiile cele mai obscene. Pre binele din Paris se juca »Le mariage du pape« în care papa lua în căsătoria pre dómna Poligrac. Asemenea »L'audience du Grand Lama« și »Es-tiait des minutes du vatican,« cari sunt cele mai infame blasfemii. Dar' de altă parte nu lipseau nice scene mișcătoare de inimi, cum: »les victimes cloitrées.«

În restimpul acesta în provincia erau cele mai mari disordini. În un loc răpeau și jăfuiiau, în altul persecutau séu chiar' ucideau pre oficiali. În câteva locuri, precum în Marseille, Geroble, Montpellier garda națională a năvălit asupra miliției de leviă și a ocupat forturile. În unele locuri parlamentele provinciale și ordurile țineau la privilegiile lor, é' în alte locuri poporul a prins armele pentru apărarea preoților lor în contra inaitorilor, precum în Nismes unde au picat 150 de ómeni. În chaosul acesta general, adese se asociau gardele din două comune vecine, pentru a se apăra împrumutat. Înființau apoi cluburi, cari toate erau în legătură cu Jacobinii din Paris. Numai în Lyon au convenit 50,000 de gardiști, cari s'au deobligat prin jurământ la concordia. Acesta a dat apoi nascere ideiei, ca departamentele se serbeze în 14 Iuliu anul dela ocuparea Bastillei. Bailly și Lafayette au spriginit ideia din toate puterile, în speranță că acesta va fi o sêrbătoare constituțională carea va restaura ordinea.

Parisul făcea dispușețiuni uriașe pentru serbare. Pre câmpul lui Marte pre locul unde fusê-se Bastilla, s'a pregătit un circ pentru 300,000 privitori. Toți lucrau fără deosebire bărbați, femei, tineri, bătrâni, preoți, călugări, călugărițe etc. Când totul a fost terminat, le-au înfrumșetă cu nespus de multe stindarde naționale și cu icône alegorice. În ziua de 14 Iuliu a plouat; dar' cu toate aceste parisienii nu aurêmas acasă, ci a concurs la sêrbare o mulțime enormă. Conductul la deschis Lafayette călare pre un cal alb, cu o parte a gardei naționale. După el au venit oficialii capitalei Paris,

apoi o cetă de copii, alta de bătrâni, adunarea națională, 40,000 de federaliști din departamente toți cu stindarde și în fine restul gardei naționale. În mijlocul cercului era altariul patriei. După ce Talleyrand a celebrat liturgia asistat de 200 preoți constituționali, și între sunetele alor 1,200 muzicanți 300 dobași și bubuitul tunurilor, — s'a suit la altariu Lafayette și între ovățiunile nesfârșite ale poporului, a depus jurământul de fidelitate națiunii, legilor și regelui. După Lafayette a depus din logia proprie jurământul regelui, carele sosi-se dimpreună cu miniștri destul de timpuriu și pre căli diferite, la serbare. După regele, a depus jurământul președintele adunării naționale. Chiar când vorbea regele, s'a înseninat și soarele i'a luminat fața, cea ce a făcut o forțe bună impresiune asupra publicului. — Toți erau forțe voioși, și fiind-că ploia i udase bine, ca să se uște mai repede, au început a juca în jurul altariului. Numai extremiștii nu au fost mulțămiți cu serbarea. Marat scria despre ea cu venin, ér' Camil Desmoulins cu umor și dispreț.

În decursul lui August s'a întâmplat în Nancy un incident forțe însemnat. Aname: se scie din cele precedente că și armata de leniă era coruptă de agitatori prin vin, bani și prostitute. Până acolo ajunsese lucrul, de armata grămădea pre ministrul de război cu nesfârșite tânguirii, se revoltau în contra ofierilor, cari erau încă tot din nobili. Între astfel de împrejurări, ministrul de resbel a provocat adunarea națională se facă dispu-

sețiuni repede, deoarece armata nu mai are nice lege nice jude. Adunarea națională a rugat pre regele, se trimite la armată comisari, cari se restabilească disciplina. Astfel de comisar a fost trimis în Nancy, Malsaigne. Armata de aci adecă, carea consta din un regiment de elvețieni numit Chateaufvieux și din două regimente franceze, s'a fost revoltat în contra ofierilor proprii și a șters dela ei o sumă enormă de bani. Când a venit Malsaigne, nu au voit să se supună, ci acesta și ofierii, au scăpat numai ca prin pene de nu i'au ucis. Atunci s'a dus cu un despărțământ de armată în contra lor generalul Bouille, și i'a provocat în numele legilor și al regelui să se supună. Însă ei nice acum nu s'au supus. Atunci Bouille a ocupat orașul cu forță și i'a învins în o luptă forțe crâncenă și nespuse de înverșunată. Acesta învingere alui Bouille putea avea forțe însemnate urmări decât nu se opunea Lafayette. Acesta însă și vedea periclitată proprii auctoritate pentru acea a oprit cursul justiției și regimintele franceze au rămas nepedepsite, ér' Chateaufvieux fiind elvețieni, după legislativa proprie a cantónelor Elveției au fost pedepsiți, 23 au fost executați, ér' 42 condamnați la galere în Brest. Cu aceștia vom mai conveni. Decă Lafayette nu se opunea, cluburile Jacobine acum puteau fi nimicite; însă prin nepedepsire numai au turnat oleu pre foc, ca se pôtă striga și mai tare în venitor.

(Va urma.)

Frumseța răsăritului.

(Vezi ilustrațiunea.)

*L*tină ca sora din țara ei și dulce,
Ca răsăritului ce strălucind alergă să se culce
Pe sîn de flori, pe muchi de stînci, pe rîuri curgătore,
Frumseța răsăritului e sora lângă sora. —

*În ochiul schintei ce ard, pe sîn
Lin saltă crinul lângă crin
Pe buse mor surisuri dulci
Suflet pierdut pe de aur lunc.*

*Te vîd în visuri și te-admir minune 'n răsărire,
Isvor de gânduri de poet și sfîntă fericire,
Ce mîndră ești și tu nu scii, ce suflet ai și nu
'nțelegi,
Că răsărind menirea ta... e se robesc lumile
'ntregi!*

*Chiar' sora trecînd spre-apus,
I pare drumul lung nespuse,
Și-i trist... dar' colo 'n dimineață,
Cînd te sîrută dulce 'n față,
Ce rău i pare că-i prea sus!!! —*

George Simu.

Suvenirî de călătorie.

(Printre munți către Zlatna, 2 inscripțiuni romane; o carte românească, manuscris din 1770
(Bocóvna din Trémpoele.)

(Urmare.)

La Anii 6680.

Neman adecă sfntul Símeun după ce au fost Samoderjetîu până în 42 de ani dintru aciașă lume sau petrecut în călugărie și după pristăvită adurmire și mutare lui din lume mir sfnt încă au curs din sfintele lui moaște.

Lét Ot Adam 6690.

Stefan fiul lu neman atâtai încoronat craiul al sêrbilor cuprindînd stăpînirea în urma tătănesêu neman și însurândusê au luat pre fata împăratului Grecesc anume alecsie duca; Sfntul Savva prin pofta și vointia împăratului grecesc, întru acéia vrême au dat mănăstiré anume filindariu din Sta Gora cu tot privilegiul și cu toate satele și mosiile ei ca se fie în veci pe sama despotilor sêrbesti, și atunci au dat și nume despotilor sîrbesti sau slovenesti, ca sê se numescă crai stăpânitori pre-ste toate tîerile lor pentru că sê trăgê de feliul și de ruda împăratilor și pentru mai marea întăriré lui Stefan încă iau trimis și coronă cé împăratéscă. Că rădicând Sfntul Savva cu tot norodul sêrbilor și al slovénilor iliricului sêl dobîndescă cu aciașă cunună. Decî întru acest chip au înălțiat Sfntul Savva pre fiul sêu Stefan și lau încoronat sê fie craiul și dintru acest Stefan se trage crăvie tîerîi sêrbesti. Asîsderé și craiul Stefan vrînd se facă cinste fratîlor sei cu coronă lui au încoronat pre 2 frati ai lui pre Vîlcan și pre r o s c o v adecă pre Sfntul Savva, ca sê fie și ei despoti. După acéia au da(t) împăratii grecesti și chrisoave despotilor pentru trêba mănăstiréi filindariul, ca fără de dînsii nimené altul se nu aibă trêbă cu acea sfntă mănăstiré și cu toate ale ei. Dintru acesta chip tocmind și despotii acé mănăstire cu toate podoabele ei cu multă avuție și cu mosii și cu dobitoace o au îmbogățit și cu mare cuviintă o au înălțiat și o au înfrumșetiat.

La Anii Ot Adam 6675.

Michail paliolog imperatul grecesc cel pravoslavnic au scos Trigradul din mâna frâncilor, pentru că luase dela greci și lînsê până în 62 de ani. Atuncé întru acéia vrême când biruia venetianii Trigradul pentru frica frâncilor pomenia grecii pre papa dela roma la sfntul jărtvénic. Atuncé au dat grecii venetianilor trupul pre podoabne par aschevii în loc de da(j)de împreună și cu alte odoare.

Anii 6779.

Milostin craiul sêrbilor după ce au înnoit mănăstiré filindariul din Snta Gora au făcut și bolintia și alte mănăstiri și lêu închinat sfnte mănăstiri filindariului ce se zice lavra lui stăi Savva. Atuncé craiul milostin și sau fost numit al 2 Stefan u r s i o v și după mutare sau répăosare, moas-

tele Sfntii sale lêu adus mitropolitul Siluam și lêu asiezat în beserica mitropolii dela sofia unde și până în zioa de astăzi odihnesc.

Lét Ot Adam 6800.

Roma cu alte pârți a le apusului sau osébit de blagovestia pravoslavnicilor¹⁾ iproci.

6808. Stefan mîelat voevodul tîerii muntenesti întru acéia vreme au făcut cetate făgărsiului în țara oltului.

Lét 6825.

Stefan fiul lui milostin cra(iu) Stăpânitoriul sêrbilor al 15 craiu după stî Simion. Pre acest Stefan spun une istorii sêl fi orbitu tatăl sêu milostin pentru clevetiré maștechii lui, care lau fost năpăstuit Din zămislică ca se stîngă viétia lui, pre care Dmnezeu cu mare slavă și cinste lau dăruit Cu vedéré ochilor prin mi(j)lociré marelui și făcătoriului de minuni sfntu Nicolae. Apoi după moarté tătăne seu sau învrednicit la stăpâniré crăiri, iară după acéia au făcut o sfntă mănăstire în chramul voznesenii în decian, lângă apa bîsitrii, pre care o au făcut cu multe feliuri de mestesuguri mari și si) minunate, și au făcut beserica tot de piatră de marmure albă și porfir și în multe feliuri de chipuri până 17 ani lucrând la zidiré ei, unde sînt sfntele moaște a le lui întregi și acolo sê odihnește după traiu viétii lui, împărateste și ângereste asia lau petrecut. Si sê spune pentru aciașă sfntă mănăstire cumcă și n é g o e Basarabî Voevodul tîerii muntenesti, că după aciașă beserică dela decian sê fie luat izvodul și întru acesta chip sê fie făcut sfnta Mănăstire dela Curté de arges în tîera muntenescă.

Lét 6836.

Un cap mare al Schithilor au esit despre răsărit, împreună cu tătarii și cu bolgarii și cu alte limbi, vrînd ca sê cuprinză biruintia stăpânirîi Slovénilor Iliricului. Iară Stefan Uroș craiul sêrbilor, rămăștia marelui samoderjetîu neman după (ce) iau bătut și iau bîruit pre Schithul acela împreună cu totîi ostasii sei cu totîi sau botezat și iau pus numele din botez Michail, care după acéia au fost și craiul bolgarilor.

Aicé aducem aminte și de unî răsboi cu mare izbândă și cu multe bunătăți a Sfntului Stefan dela cian.

6836.

Michail craiul bolgarilor cuprinzînd multe locuri de prin tîeri: sau sculat sê cuprinză și stăpâniré sêrbilor, adeca ocîua și patria sfntului craiul Stefan dela cian. Iară sfntul Stefan au trimis pentru pacé la cra-

¹⁾ Din scrisore se vede, că atâtai au fosti „papei“ — apoi a coresu silaba i: în „vos“ .. și la prima a însemnat lipsa lui „r.“

²⁾ E adausu cu cerusă.

iul bolgarilor zicând asîa: Căci și pentru ce te nevoesti spre piérderé némului bulgăresc și sêrbesc: îndestulézăte cu al tîu nu te pune împotîiva lui Dmnezeu nici poftî ale altora, cí tîne ce tîeu dat tie. Iar' de esti, vitez bun intrarmézăte în protiva varvarilor nu împotîiva robilor lui Is Chs., cărora eu le sînt păs-toriu cu bun ajutoriul aceluia. Socoteste, că mult sînge crestinescî va sê se vêrse, și multe mănăstiri vor sê rêmăe fără ctitori și pentru acéia pentru tôte va sê(se) cée sémă dela tîne. Dreptul judecătoria Is. Chs. Drept acéia lasăte de un lucru fără de ispravă și te întorče la ale tale, pentrucă cine pofteste ale altora piarde ale sale și cine suge pré mult mai pre urmă scóate sînge. Iară michail auzînd acésté au răgnitî că un leu sêlbatec zicînd: Ahî! că de nu va venî diminétîă sê se închine puterii unde cei nebiruite, voiî trimite del vorî aduce legatî la picioarele noastre, și muncindul îl voiî omorî cu moarte năpraznică și amară. Iară stefan Craiu Slovenilor auzînd acésté cu fericită nădejde suspinând dintru adânculî inimîi sîntîi sale au zis. Dmnezeu iaste mie ajutorî și nu mē voiî tēme ce mi va face mie omul și îndatā au poruncit de sau gătî totî ostasî de rēzboiî și au dat ósté pre sēma fiului seu, iarā sîntîa sa au intrat în cort și sau rugat lui Dmnezeu cu lacrămi, iarā a două dî de diminétîă esî(n)d d(in) cort i sê proslăvisē obrazul sîntîi sale din rugă-tiune ca și orecând alui moisi proroc și au zisî pre nume fiului sēu grăind acésté. Dute fiule Alicsandre și Dmnezeu va trimite îngerul seu înaintē vóstrā precum iaste scris, că Dmnezeu stā împotîivā lăudărosîlor și simetîlor, iarā zmeritîlor și simetîlor și blănzîlor le dă-rueste dar bun și sporiî în vrēme ce de ajutorî. Iară în vrēme ce sê lovîrā ostile la rēzboiî în locul v el-bu d u se înfrînserā vrăjmasî înderēpt și dēderā dosul

și prinzind pre craiulî bolgarilor la ucis pre cum sê lăudā el altora asîa au pătîtu. Intru acesta chip umplēndusē bolgarii de rusîne și multî dintru dēn-sîi esind întru acel rēzboiî câtî mai rēmăsēre sau întors în napoi. Atuncē sêrbîi de(n)preună cu totul sfa-tul au rădicat pe Alisandru craiū. Iară tatăsēu Stefan întorcēndusē înapoi, au mers la mănăstîré lui și sau bucurat de podoaba frumsētîi ei și în locul corpurelor unde sau rugat sîntîa sa lui Dmnezeu la acel rezboiu au făcut și altā sîntā beserică și case multe pentru hrana sêracilor și a străinilor rînduind și epitropi și is-pravnicî pre la dēnsāle, ca se poarte grige neîncetat pentru bolnavi și neputinciosi și pentru misiei sê nu le lipsēcā nimic de cėlē ce le vor tribuî. Asiderē și sîntul schimbāndusî portul în chip de slugă adēsē ori mergē la bolnitile sêracilor și le împărtîiē și bani sārū-tāndule și trupurile cėlē cu multe boale era cuprinse și lacrămind pentru chinurile și durorile lor. Multe cuvinte mângăitōre îi fericē zicūndū: Asia se stitî fră-tîlor că pentru patimile vremii de acumū dintru aciasta lume avînd răbdare și nădejde întru Dmnezeū vē vetî învrednicî bnnătătîlor celor vecinice întru împērătîa ce-riurilor cé fără de sfārsîtū. Iară după acéia sîntul Ste-fan când au fost întro dî diminétîa la sfērsîtul utrenii după Slavoslovie au adormit pucîntel întrun pat și în-datā i sau arētat sîntul făcētoria de minuni nicolae a treia oară și iau zis: Gătestete acum Stefane spre că-lētoria cé cătrā Dmnezeu că curēnd î tî iaste a mērgē. Iară sîntul Stefan desteptāndusē din somn cu multe lacrămi au lăudat pre Dmnezeu și pre bunul vestitoriu pre sîntul Nicolae împărtîind multā milostenie pre la sêraci și asîa sau dus după povētîiutoria sēu după Sntul Nicolae cătrā Dmnezeu.

(Va urma.)

Doină.

Vēntul sufl'a primăverā
Și câmpia 'nvie érā.
Suflă vēntul, codru-'nvie;
Astă-đî, astă-đî o se vie,
Se-mî aducā dragî odóre:
Din țeri mândre, mândru sóre! —

In pădure la trupină
Și pe stratul din grădinā
Astă-đî, mîne o se crēcā
Și frumos o se 'nflorēcā:
Ghiocēi și viorele ...
Mergeți, mergeți, đile grele! —

Pe cāmpia înfloritā
Și 'n pădurea 'npodobitā
Ađî ori mîne se scobórā:
Cocostērgi, cucî și cocóre
Porumbēi și rîndunēle ...
Treceți, treceți tēmpuri rele! —

In pădure și 'n cāmpie
Mîne, mîne o se vie:
Mult-frumōse copilițe
Ca se-și punā în cosițe
Clocotei și mărăgărite ...
O! Veniți ér' vremi dorite! —

Copilul Codrilor.

Aflată — nu căutată.

— Novellă —

(Urmare.)

»Ah, nimeni — a fost numai așa o glumă dela mine,« se grăbi Mimi al asecura; ea observă spăriată, a mers prea departe și privi într'altă parte roșindu-se.

Felix privia la fata confusă; trăsurile cele copilăresci a tinerei dame, îi arătau pe sigur, că ea n'a pus dela sine aceste întrebări.

»Nó, mica mea înguisitoră, se póte că cineva ar vrea bucuros a fi înformat despre mine în privința asta, decă da — îi poți spune fără frică: că vëru-i încă liber ca o pasere în aer, și decă nu se înșelă, va și rămănea încă minimum ęce ani.«

»Asta-i tare multă vreme,« ęise Mimi și se uită serios la vëruso, într'acea însă-i buęi pre amëndoi rîsul și rîsul ęsta și sfârși tema ast periculósă și se îndreptară spre lucruri de totului tot indifferente.

Printre glume și rîsurî uitase Mimi de tot pe mătușa Waldenburg și ce va ęice acea, pentru că a ęeșut atăta.

După ce se reîntórse cu Felix înapoi spre țermure sări ea pre cărarea ce ducea cătră casă cu simțemêntul că nici odată nu ș'a petrecut așa de bine, ca în astă deminétă.

Sub pretestul că trëbue se-și tocméscă përul se rețrase Mimi dela măníoșele priviri ale mătușei, si-gură fiind-că Felix o va mântui de pericol.

Berta grăbi după dënsa.

»Nó, ęise ea, esaminat'ai diplomatesce?«

»Așa ceva nu pricep, dar' am întrebat direct. Frumosul candidat de însurăție e liber, de tot liber, dar' nu-l vei căpăta nici tu, nici Elfrieda; cel puțin ęce ani nu se însoră încă, și atăta tēmp voi de sigur nu-ți putea ascepta?!«

La tóte întrebările ulterióre răspunse Mimi numai cu un rîs continuu și măníoșă se întórse Berta dela nebunatica copilă, căreia se tradase fără a-și ajunge scopul.

V.

Societatea nóstră se familiarisă curund, dară Felix era un maresal de călătorii amabil, care la tēmp potrivit îngrija de trăsură ori ciceroni și cu simpaticele-i maniere în scurt captivă inimile tuturor.

Conducerei lui se supuneau toți fără rezervă; per-curseră tótă suprafața insulei, și vęduseră tot ce era p'atunci modern de vęđut și de scrutat pentru honorațiori.

Cu ocasiunea unei excursiuni aflară călătorii pe un vechi cunoscut, Mr. Billings, un angliș, care înainte cu câțiva ani cam făcuse curte superbei Elfriede, fiind însă că nu porta un nume aristocratic nu-i prea fu luată curtenirea în sémă.

Făcură acuma pe Elfrieda anii înaintați mai puțin pretensivă, o ademeneau dóră mulțimea banilor lui Billings, ori dóră-i plăcea însuși el, pe care urît nu-l putea numi? Cine o mai póte sci? Una însă reeșă sigur: ea nu mai rivalisa cu Berta, se arēta rece față de Felix și se alipia de Anglișul. Că prin acēsta óre chancele (șansele) Bertei de-a căștiga pe respectabilul

candidat de însurătoare stam mai bine, nu putea spune nimenea; Felix era rudă amabilă, nici mai mult, nici mai puțin, la tóte galanteriile însă remase stăpân preste persóna sa.

Aci se întēplă o minune: comóda și somnurosa Berta, de câte ori proiecta Felix parti perpedes, deveni cea mai pasionată urcătoare pedestrașă; ori ce pisc voia a-l urca cu el, ori ce speluncă a-o vedea cu ochii proprii. Spre a se avēnta la astfel de excursiuni nu se încumeta mătușa de Waldenburg, și decă comandă pe Mimi spre a însoți pe tinēra păreche; nime nu era îndestulit ca dënsa, când des-deminétă, pre când încă domnia întunerecul în întreaga vale, se gătia de cale sub conducerea unui conducător. Pentru astfel de toure scóse ęr' la ivelă strimțuța și scurtuța haină de pension, și neîngreunată cu ceva decoruri superficiale, era ea pururea înaintea micei trupe, îndestulită și curăgiósă. Tinērului corp făceau bine aceste mișcări; Mimi înfloria ca o rosă și pre când Berta își impunea acēsta tortură numai pentru de a fi în apropierea vërlui, pe atunci sorióra cea mică se bucura în adevér de frumșetele naturei. Ar' fi îmbrățoșat întreaga natură de bucurie, ea, care până ntr'acea n'o cunoscea numai din scurtele preumblări supuse regulei.

Se părea ca și când Mimi cu Felix ar' fi mai puțin intimi de cât în primele ęile; rar îi vedeai la olaltă; era lucru natural, pentru că mătușa Waldenburg prin multe împutări turbura de tot nevinovăția copilei, și așa căuta singurătatea.

Altcum ce o și interesau pe ea conversațiunile Bertei cu a lui Felix, ea încă nu scia nimic de societăți, nici de teatre, concerte și alte obiecte de conversațiune ale acelora, cu mult mai interesant era a asculta povestirile conducătorului și a păstoritelor despre viēta din munți. Tourile cele mari, frumos colorate, proprii munților îi făceau la Mimi o mare bucurie, și albumul, care și-l arangia ea din flori și erburî de munți era pentru ea un isvor de cele mai mari plăceri.

Baronésa de Waldenburg era pe deplin satisfăcută vędēnd pe tustrelele ei nepóte îndestulite în aspirațiunile lor și spera pe sigur că cele două mai mari și-or ajunge scopul căsătoriei în acēstă vēră.

Ce prospect măgulitor, pentru dómna baronésă de a vedea așędate pe ambele-i nepóte, înainte de a se fi înturnat cea mai mică din institut cu pretensiuni de societate!

Mica nóstră societate, la care se acompaniasse și Mr. Bilings, s'a strămutat la Reichenhall. Mai în tóte dup'amēdăęile se preumblau toți împreună până la unul din multe hotelo.

Astfel stau și într'o séră amicii nóștri într'un hotel situat la pólele dealului, de unde Reichenhallul se vedea cu tóte dealurile lui atāt de idilic. Sórele apunēnd întrauria ținutul cu o lumină sfântă; icóna, ce se presentă ochilor era avută, romantică, perfectă.

La harmonia acestui tablou nu era potrivită prezența unei mueri sēcî ce de abia 'și tārăia obositele pecióre pe drepte-n sus la mica rēdicătură și mai că

cădea sub greutatea unei harfe vechi. Un băiat ca de nouă ani venia pe lângă dânsa și privind cu nesce ochi mari se ostenea a ajuta cu sêcile lui mâni la purtarea harfei.

Un suris plin de speranță strălucia pe fața sêrilor, când vedură în mica ospetărie atâta ôspeți și fără de a pierde un moment barēmî, își redîmară harfa de

pomul ce era în mijlocul ospetăriei și în jurul căruia se aflau mese și scaune ocupate, și începu cu voce slabă — de o frumseță particulară, a cânta nescari cântece simple.

(Va urma.)

Varietăți.

Direcțiunea internatului „Vancean“ de fetețe din Blașiu aduce la cunoștință că terminul concursului la acest internat este 15 Aug. a. c.

Pentru 12 fl. la lună fetețele primesc locuință forțe bună în sale spațioase și sănătoase; vipt regulat; spêlat și încăldît, și instrucțiune în tôte lucrurile de casă, precum : fiertul, spêlatul, călcatul cu fierul, coptul, torsul, țesutul, curățitul etc. etc.

O dsoră din Galați — (scrie Familia) comunică câteva din responsurile ce a primit, în urma diferitelor întrebări ce a adresat celor mai celebrii romancieri și scriitori francesi. Emile Zola dă următorul răspuns Dșorei, la întrebarea dacă el o sfătuesce se cetească sêu nu romanele sale: Domnișoră! pe câtă vreme o tinêră nu e măritată depinde de părinții ei; când e măritată e bine se cêră sfatul sociului ei. Părerea mea e deci, că veți ceti operele mele, când părinții sêu sociul D.-Vôstre vè vor da voie. Primiți vè rog.. etc... Emile Zola. La dorința Dșorei de a avea autograful lul Alexandru Dumas el i trâmite următoarele rënduri: »Dêcă s'ar' potea supune ale sufletului, ca ale materiei, analizei chemice, ai fi spăimântat vedënd cantitatea de ură și de dispreț, care pôte se încapă în dragostea cea mai curată. Al. Dumas — fiul.« Jules Simon i trâmite următoarele rënduri: »Lumea e așa de puțin lucru, în cât n'ai mai trêbui se te ostenesci ca se trăsesci, dêcă n'ai pune eternitate în gânduri și sêmțeminte. — Jules Simon.«

Convocări.

Adunarea generală ordinariă al despărțământului a XVI-lea Sêlăgên-Chioran al Asociațiunei transilvane pentru literatura română și cultura poporului român se conchiemă pre 10 August st. n. a. c. pre 10 ôre a. m. în opidul Șomcuta-mare.

La acêsta adunare sunt învitați membrii asociațiunei transilvane, precum și toți aceia cari se înteresză de literatura română și cultura poporului român.

Din Șiedința Comitetului despărțământului al XVI țenută în Șimleul-Silvaniei la 29 Juniu 1893.

Alimpiu Barboloviciu
vicariul Silvaniei și director.

Dr. C. Maniu
actuar.

Adunarea generală ordinariă a »Reuniunei femeilor române selegiane« se conchiemă pe 10 August a. c. 10 ôre a. m. în opidul Șomcuta-mare.

La acêsta adunare sunt învitați membrii Reuniunei, precum și toți aceia, cari se înteresză de progresele culturale al femeiei române.

Din Șiedința Comitetului Reuniunei femeilor române Selegiane țenută în Șimleu la 29 Juniu 1893.

Clara Maniu
președintă.

A. Cosma
secretar.

Gâcitură cu semne numerice

de I. Tinișu.

$$\frac{4}{5} \frac{8}{9} 7^2 \frac{2}{3} 31 \quad 1^9 \frac{10}{10} 7^2 \frac{2}{3} 9^8 \frac{9}{9} 95$$

$$\frac{8}{9} 1^0 \frac{5}{6} \frac{9}{9} \frac{1}{1} 3^2 \frac{2}{3} 351^3 \frac{3}{9} 5^0 \frac{5}{5} 1^8 \frac{9}{3},$$

$$\frac{3}{3} 3^3 \frac{4}{3} 31 \frac{5}{6} 5^0 \frac{5}{6} 1^3 \frac{3}{9} 9^8 \frac{9}{9} 1^9 \frac{10}{10} 7^2 \frac{2}{3}$$

$$7^1 \frac{2}{3} 7^3 \frac{5}{4} \frac{9}{9} \frac{3}{3} 3^8 \frac{9}{9} \frac{5}{6} 15 \frac{2}{3} 1^8 \frac{9}{3}$$

$$2^7 \frac{1}{3} 9^0 \frac{9}{9} \frac{5}{5} 3^2 \frac{5}{6} \frac{5}{6} 5^2 \frac{2}{3} 9 \frac{2}{3} 1^8 \frac{9}{3} 3^4 \frac{7}{4} 7^2 \frac{2}{9}$$

$$3^2 \frac{2}{3} \frac{1}{0} \frac{3}{4} 9 \frac{3}{3} 3 \frac{3}{3} \frac{2}{3} 9^8 \frac{1}{9} \frac{3}{3} 3^1 \frac{1}{1} \frac{8}{9} \frac{2}{3} 3$$

$$3^8 \frac{9}{9} \frac{3}{3} 1^3 \frac{4}{5} 7 \frac{4}{5} 8 \frac{7}{7} 2^5 \frac{2}{3} 31,$$

$$\frac{3}{3} 7 \frac{1}{3} \frac{9}{10} 5^2 \frac{2}{3} 3 \frac{2}{3} 1^4 \frac{5}{5} 7^2 \frac{2}{9} \frac{4}{4} 2^2 \frac{3}{3} 3,$$

$$\frac{4}{5} 3^2 \frac{9}{10} 3 \frac{2}{3} 1^0 \frac{3}{4} 9 — \frac{3}{3} 3 \frac{3}{3} 31.$$

$$7^2 \frac{3}{3} 7^1 \frac{1}{1} 5^8 \frac{1}{1} \frac{2}{3} 1^8 \frac{3}{9} 3^4 \frac{7}{4} 2^3,$$

$$\frac{3}{3} \frac{1}{1} \frac{2}{2} 1^4 \frac{4}{9} \frac{1}{1} \frac{2}{2} 3 \frac{8}{9} 1^1 \frac{1}{1} 3^2 \frac{2}{3} 39$$

$$\frac{3}{3} 5 \frac{3}{3} \frac{9}{10} 9^8 \frac{5}{6} 3^0 \frac{3}{4} 9 \frac{1}{1} \frac{8}{9} 1^1 \frac{0}{0} \frac{3}{4} 1 \frac{4}{5} \frac{8}{9} 7^2 \frac{2}{3},$$

$$7 — 1 \frac{1}{2} 1^5 \frac{1}{6} 1^4 \frac{9}{4} 5^0 \frac{3}{3} 5^0 \frac{9}{9} 9 \frac{3}{3} 39$$

$$\frac{4}{4} \frac{8}{9} 7^2 \frac{3}{3} 1 \frac{1}{2} \frac{2}{2} 5^0 \frac{3}{3} 3 \frac{2}{2} 1 \frac{3}{4} 3^2 \frac{5}{5} \frac{0}{0} 1$$

$$1 \frac{1}{1} 3 — 1^8 \frac{9}{9} \frac{2}{3} 7^1 \frac{1}{1} 5^8 \frac{3}{9} 35 \frac{3}{3} 5^0 \frac{9}{9} 1 \frac{8}{9} 1^2 \frac{3}{3} 9^4 \frac{4}{9};$$

$$\frac{3}{3} 5 \frac{3}{3} 3^2 \frac{2}{10} 1^0 \frac{1}{0} 5 \frac{2}{2} 39 \frac{3}{3} 9^3 \frac{1}{3} 1^5 \frac{0}{0} 1,$$

$$\frac{0}{0} 3 \frac{1}{1} \frac{8}{9} 1^2 \frac{3}{3} 3^0 \frac{3}{4} 9 — 5 \frac{2}{3} 3 — 1 \frac{4}{5} 1^2 \frac{3}{3} 9^4 \frac{9}{9}...$$

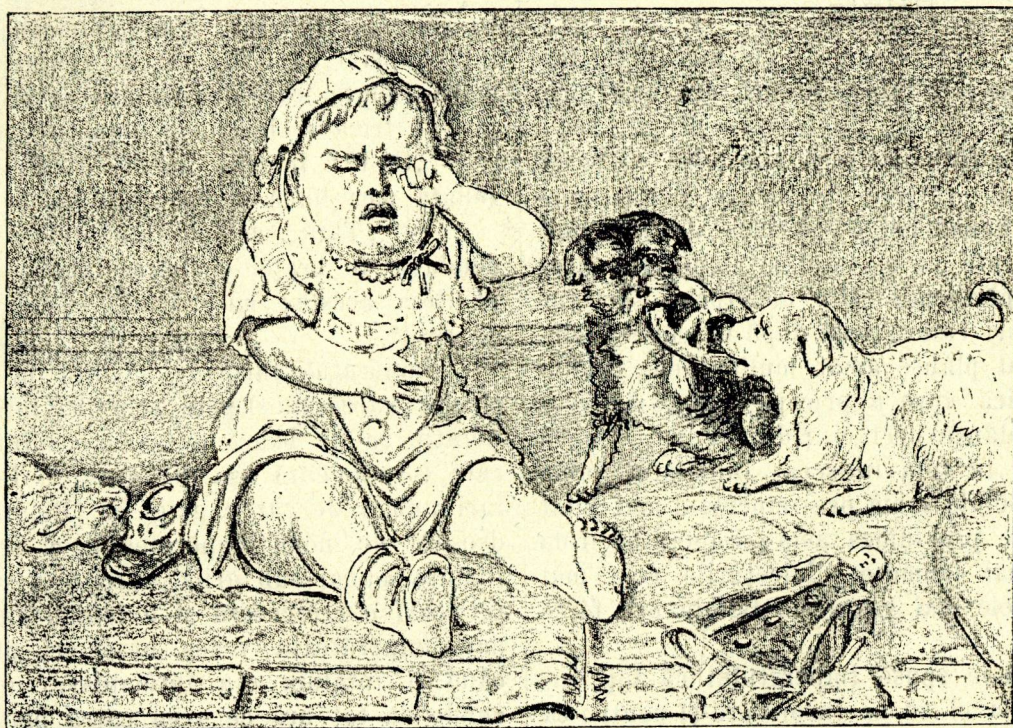
$$\frac{8}{9} 1^1 \frac{1}{1} 3^3 \frac{1}{4} \frac{1}{4} 9.$$

Fiecare numer singuratec se consideră de una literă.
Terminul de deslegare e 15 Sept. n. a. c.

Intre gâcitori se va sorția »Merinde dela Șeolă sêu invetăț-turi pentru popor.«

PREȚINUL COPILOR.

Pretini nerecunoscători

A fost odată nu de mult,
A fost așa se spune;
O copilă 'ntr'un oraș,
Frumoasă de minune.

Ș'avea doi prietini, — doi căței,
Și-o păpușică dragă, —
Voiosă se juca cu ei,
Cu dîulica 'ntreagă.

— Copilă! lasă jocul tău
Cu cei căței,
Căci sunt mișei,
(Dicea mama mereu)

Dar' ea, copila, nu credea,
Cum se-ar' putea anume?!
S'o 'nșele ei?
Cei doi căței?
Se-ar' duce vestea 'n lume! —

Cum fû, cum nu — dar' intr'o-dî,
Copila darî primesce,
Dela tătucă doi covrigi,
De cari î-i mulțămesece —

Apoi la prietini hai cu ei!
Ea face dreaptă parte;
Un covrigaș își ține ei,
Pe altul li-lu împarte.

Dar' ah! ce iute au sfârșit,
Cei doi căței covrigul lor;
Și-așa cum stau lungiți se pară,
Că amîndoi mai au un dor...

Ér' când copila, partea ei
La gură vrea s'o ducă,... hap!
Cei doi căței,
Ca doi mișei,
Apucă și covrigul ei....
— Așa-ți trebe să race cap!...

N'ai ascultat, de mama, tu
Ai trebui bătut, ér' nu
Sermana gură... și plîngea..
Ér' cei căței rodeau; când ea,
Chiar' ea, flămîndă rămînea! —

Povestea Bêluței, a unei căprioře și a unui cotoiû.

I.

Bêluța.

A fost un împărat care se chiema Blând-Împărat; totă lumea 'l iubia, fiindcă era bun; cei mișei se temeau de el, fiindcă era drept. Soția lui, împărăteasa Dulcina încă era bună ca și el. Ei aveau o mică prințesă cu numele Bêluța pentru pèrul ei minunat bël, — și care de asemenea era bună și plăcută ca și tatăl ei împăratul și ca și mama ei împărăteasa. Din nenorocire sêrmăna împărăteasă muri câteva luni după nascerea Bêluței, și împăratul plânse amar multă vreme. Bêluța era prea mică spre a pricepe că mama ei a murit: ea nu plânse decî ci rîdea, sê joca, sugăa lapte și dormia în totă linișcea. Împăratul iubia pre Bêluța, și Bêluța iubia pre împăratul mai mult ca pre orî și cine pre lumea asta; Împăratul îi da jucăriile cele mai frumoșe, dulceturile cele mai bune, fructele cele mai gustușe. Bêluța era fôrte fericită.

Intr'o dî i-se spuse Împăratului că toți supușii sêi cer dela el sê se însore érá-și pentru ca se aibă un ficior, care se pôtă fi împărat după el. Împăratul nu se învoi la început; în cele din urmă însă ascultă de rogările și dorințele supușilor sêi, și dîse cătră ministrul sêu Ușor:

„Scumpul meu amic, ómenîi vreu ca se mē însor érá-și; eu sunt pân'acum așa de trist pentru mórtea sêrmănei mele soție Dulcina, încât nu vreu se mē îngrijesc eu însu-mî se-mî găsesc alta. Le asupra-ți sarcina și-mî găsește o prințesă care se facă fericită pre mica mea Bêluța; eu nu cer altceva. Du-te scumpul meu Ușor; decă vei fi găsit o femeică desêvêrsită o vei cere în căsătorie și o vei aduce la mine.“

Ușor plecă numai decăt, merse pre la toți împărații și vêdu multe prințese, urîte, cocoșate, rele; în sfêrșit ajunse la Turburat-Împărat, care avea o fică plăcută, spirituală, drăguță și se vedea bună. Ușor o găsi așa de încântătoare că o ceru în căsătorie pentru Blând-Împăratul, fără a mai cerca decă ea este întru adevêr bună. Turburat, fiind fôrte vesel că se ocupă de fîica sa, care era rêutăciósă și îngâmfată, și și de altfel 'l necăja prea mult prin călătoriile ei, vênătorile și alergările ei neînterupte, o dete pe loc lui Ușor ca s'o ducă cu el în împărăția lui Blând-Împărat.

Ușor plecă, aducând pre prințesa Viclenă și pre patru cătări puseră lucrurile și scumpeturile prințesei.

Ei sosiră la împăratul Blând, care a fost încunoscîntat de mai nainte despre sosirea lor printr'un sol; împăratul eși întru întêmpinarea

prințesei Viclene. I-sê păru plăcută; însă cât de departe era de-a fi așa de dulce și așa de bună ca sêrmăna Dulcină! Când Viclideană vêdu pre Bêluța o privi cu ochi atât de rêutăcióși, încât sêrmăna Bêluța, carea acum era de trei ani, se împlu de frică și începu a plânge.

„Ce-i?“ întrebă împăratul. Pentru ce plânge Bêluța mea bună și cu minte ca o copilă rea?

— „Tată, scumpă tată, strigă Bêluța ascundêndu-se în brațele împăratului, se nu mē dai la prințesa acêsta; mi-e frică, ea se vede a fi așa de rea!“

Împăratul, surprins, se uită la prințesa Viclideană, carea nu-și potu schimba iute fața ca împăratul se nu bage de samă căutătura gróznică care înspăimêntă așa de tare pre Bêluța. Se hotări numai de cât a grigi ca Bêluța se trăiescă deosêbi de nóua împărăteasă, și se stee ca mai înainte numai sub grija nutritórei și a îngrigítórei, carî o crescuseră și o iubiau cu căldură. Așa dar' împărăteasa vedea arare-orî pre Bêluța, și când o întâlnia din întêmplare, nu-și putea ascunde de tot ura ce avea cătră biata copilă.

La un an, ea avu o fică, îi deteră numele Negruța, pentru pèrul ei negru ca cărbunele. Negruța era plăcută, însă nici pre departe așa de plăcută ca Bêluța; ea era, pre lângă acea rea, ca mamă-sa, și ea uria pre Bêluța, carea îi făcea tóte relele: o mușca, o pișca, o trăgea de pèr, îi strica jucăriile, îi murdăria hăinuțele ei frumoșe. Buna Bêluța nu se mânia nici odată; tot-de-a-una cerca se o scótă din vină pre Negruța.

„Oh! tată, dîcea ea cătră împăratul, nu o certa; ea este așa de mică, ea nu scie că nu face bine când 'mî strică jucăriile ea numai sê se jóce mē mușcă . . . numai ca se-și petreacă mē trage de cap, și altele.“

Împăratul Blând îmbrățișă pre fîica sa Bêluța și nu dîse nimic, însă el vedea bine că Negruța tóte le făcea din rêutate și că Bêluța o desvinováta din bunătate. Apoi și iubia el pre Bêluța din ce în ce mai mult, și pre Negruța din ce în ce mai puțin.

Împărăteasa Viclideană o vedea acêsta și ea prea bine; însă ea uria din ce în ce mai mult pre nevinovata Bêluța; și decă nu s'ar' fi temut de mânia împăratului, ea ar' fi făcut din Bêluța copila cea mai nenorocită din lume. Împăratul oprise ca Bêluța se fie vr'odată singură cu împărăteasa, și după ce toți sciau că el este tot atât de drept pre cât e de bun, și că el pedepsia aspru neascultarea, nici chiar' împărăteasa nu cuteza se-i calce porunca.

(Va urma.)

